

Styr färgerna i bilden

Ändra vitbalansen så att färgerna blir som du vill

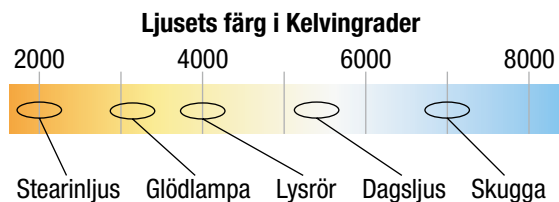

PROBLEM Blir dina bilder ibland för gula? Eller kanske blå eller till och med grönaktiga? Sannolikt har kamerans automatik inte lyckats välja rätt **vitbalans**, eller så är **vitbalansen** felinställd.

FÖRKLARING Allt ljus har en färg. Om du går in i ett rum med glödlamps- eller halogenbelysning ser du ett gulaktigt "varmt" sken från lamporna. Utomhus är dagsljuset istället blåaktigt "kallt" i sin färgton. Om vi befinner oss i ett rum med starkt gulaktigt ljus vänjer vi oss efter en stund och upplever ljuset som mer neutralt "vitt" än vad det egentligen är. Kameran registrerar däremot bara vad den ser, ett starkt gulaktigt sken förblir starkt gulaktigt.

Men kameran kan anpassa bilden till vårt sätt att uppfatta ljusets färg genom **vitbalansinställningen**. Med **automatisk vitbalans**, kamerans grundinställning, försöker kameran automatiskt anpassa färgerna vilket brukar fungera utmärkt utomhus men sämre inomhus där bilderna gärna blir lite för gula. Om du fotograferar under lysrör kan det hända att du får grönaktiga bilder. Därför finns även flera fasta **vitbalansinställningar** såsom **glödlampa**, **lysör** och **skugga** som kan hjälpa dig bli av med färgfelet i din bild.

Ljusets färgton kallas färgtemperatur och mäts i enheten Kelvin [K]. Här ser du exempel på vanliga ljuskällors **vitbalans**:

Här ser du skillnaden mellan det blåaktiga dagsljuset och det gulaktiga inomhusljuset från halogenlampor. Denna typ av bilder, där ljus med olika färgtemperatur blandas, är omöjliga att få helt neutrala. Du får välja mellan att ställa in kameran för att kompensera för antingen dagsljuset, inomhusljuset eller någonting däremellan som i denna bild.

LÖSNING Prova att ändra din kameras **vitbalansinställning**. Här kommer några vanliga inställningar som finns i de flesta kameror:

Automatisk vitbalans – Grundinställning. Fungerar ofta bra.

Glödlampa, lysör – Värt att prova inomhus.

Dagsljus, skugga, moln, blix – Fasta lägen för olika ljusstyper.

Egen – Många kameror erbjuder möjligheten att mäta en ljuskällas färgtemperatur. Om du t.ex. vill fotografera en person inomhus kan du be personen hålla upp ett vitt papper som du zoomar in på och fotograferar. Kameran kan sedan analysera ljuset som träffade papperet och kompensera dina kommande bilder så att färgerna blir korrekta. Men resultatet kan lätt bli för perfekt – en inomhusbild känns ofta onaturlig om det gulaktiga ljuset helt har neutraliserats. Det är å andra sidan enkelt att i bildbehandlingsprogrammet lägga till lite värme (gult/orange) i bilden och slutresultatet blir sannolikt mycket bättre än att utgå ifrån en bild med ett kraftigt färgfel.

Många kameror har en knapp, **WB (White Balance)**, som leder direkt till **vitbalansinställningen**.

Exempelsidor ur boken **Släpp loss fotografen inom dig**.
Text, foto och illustrationer:
© Petter Stahre

Säljs i Expertbutikerna.

Vad som är rätt **vitbalans** avgör du och inte kameran. Experimentera med olika inställningar och se vad som passar motivet. I fallet med denna bild har jag aldrig använt den vänstra "tekniskt korrekta" versionen utan föredragit den lätt gulaktiga.

GRUNDINSTÄLLNING Använd **automatisk vitbalans** som grundinställning men var medveten om att det kan vara läge att prova andra inställningar inomhus, om du blir missnöjd med färgerna.

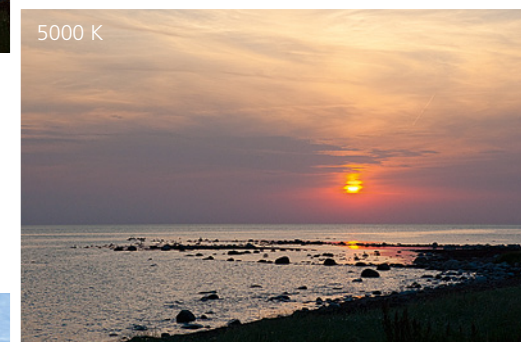
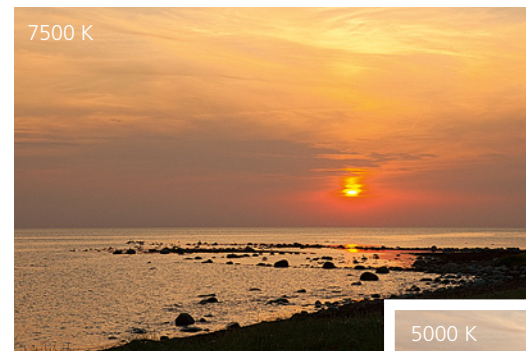
TIPS Om du experimenterar med **vitbalansinställningen**, glöm inte att sedan ändra tillbaka till **automatisk vitbalans** inför nästa fototillfälle. Inställningen ligger kvar även om du stänger av kameran.

TIPS Om du fotograferar med kameran inställd på så kallat råformat (s. 64) spelar det faktiskt ingen roll vad kameran är inställd på för **vitbalans**. Då kan du i efterhand, i datorn, ändra bildens **vitbalansinställning** via råkonverteraren – helt utan kvalitetsförlust och dessutom med bättre precision. Det är ett av de främsta argumenten för att fotografera i råformat (läs mer på s. 64).

Visst är det här en härlig bild? Men den såg inte ut så när jag tog bilden. Bakgrunden är egentligen ett helt vitt papper. Men genom att experimentera med olika **vitbalansinställningar** föll jag till slut för denna "romantiska" tolkning av motivet.

Här kommer en bild fotograferad i råformat och sedan konverterad med olika **vitbalansinställningar**. Vad är egentligen "rätt"? Vad jag minns såg motivet ut som en blandning mellan de två översta bilderna. Men den blåa tolkningen är väl inte heller så dum?

Exempelsidor
ur boken **Släpp
loss fotografen
inom dig**.
Text, foto och
illustrationer:
© Petter Stahre

Säljs i
Expert-
butikerna.